

ERDAL BALCI

Simonehh en mijn tweelingbroer

— roman —

van **gennep** | amsterdam

1

Dieper kon ik niet zinken. Internet had voor mij de advertentie ‘origami met theezakjes’ geselecteerd. Ik was nog niet helemaal van de schok gekomen of ik hoorde het geluid van een binnenkomend sms-bericht. Marc de Vries, vriend, maar wat belangrijker was, eindredacteur van het radioprogramma *Vooraf*, meldde kort en bondig dat mijn voorstel voor een serie over jaloezie was afgewezen.

Aangezien ik steeds krapper bij kas zat, had ik dit nieuwtje als teleurstellend moeten ervaren. Met moeite kon ik mijn huur opbrengen, in de media vielen links en rechts ontslagen. Al mijn hoop was op deze wekelijkse interviews gevestigd geweest. Toch deed het slechte nieuws mij niet veel; ik was nog steeds gechoqueerd door het beeld dat internet van mij schetste: ik zou een man zijn die geïnteresseerd was in een cursus origami met theezakjes. O, drama...

Vanachter de computer keek ik naar de Nagra-audiorecorder op de televisiekast – ooit als jonge journalist van een van de redacties geleend en nooit meer teruggegeven – en besepte dat het voorbij was. De journalistiek had mij enkel kommer en kwel opgeleverd en gunde me nu zelfs dat niet. Ik had geen zin om

Marc de Vries een bericht terug te sturen. Ik vloekte wel op hem en ging met de televisie aan een dutje doen.

Toen kwam het tweede bericht van de dag. Het was van Gertrude: 'Lieverd! Ik ben zwanger! Je wordt vader!!!'

Dat was nou een mooie speling van het lot. De man die aan het begin van zijn mislukte carrière met een loodzware Nagra op pad was gegaan, om de paar jaar de opnameapparatuur lichter had zien worden, totdat die dingen als het ware lucht werden, kreeg een nieuwe carrière aangereikt, en wel die van papa.

Je hoort blij te zijn met het nieuws dat je vader gaat worden, dat was me wel duidelijk geworden na 33 jaar in Nederland. In dit land hoor je als verwekker van nieuw leven te doen alsof je een atoom hebt ontleed. Een gigantische prestatie schrijft men zichzelf toe, vergetend dat dit klusje iedere dag door miljarden wezens wordt geklaard. Ikzelf had het krijgen van een kind nooit als iets bijzonders beschouwd, maar toch ontstond er een glimlach om mijn lippen. Een zoon, dat leek me wel wat.

Mijn vader had een dergelijk bericht maar liefst vijf keer in zijn leven gekregen. Ik ben zijn vijfde. Zou hij bij de vijfde hetzelfde gereageerd hebben als bij zijn eerste? Het maakte natuurlijk uit of je het bericht op je telefoon ontving of het direct van je vrouw hoorde. Dat was niet het enige verschil tussen mijn vaders omstandigheden en de mijne. Mijn vader had iedere keer de prettige zekerheid gehad dat hij getrouwd was en dat het nieuwe leven in de buik van moeder daadwerkelijk het gevolg was van zijn nachtelijke inspanningen. In mijn hoofd echter drongen zich enkele lastige vragen op.

Gertrude was de vrouw die mij vier maanden geleden had verlaten voor een ander, en al vertrouwde ik erop dat ze uiteindelijk bij me terug zou komen, ik wist eveneens dat ik haar minstens een

halfjaar niet had aangeraakt. Kon het zijn dat ze al zes maanden zwanger was? Maar dan had ik dat toch moeten merken... Per slot van rekening zag en hoorde ik haar iedere dag, behalve die ene week dat ze met haar nieuwe geliefde op vakantie was naar Rome en Florence.

Waarom ik de vrouw die mij had verlaten nog iedere dag zag? Ook dat was een mooie speling van het lot. Na een jarenlange relatie had zij besloten dat we moesten gaan samenwonen. Eerst probeerden we het in mijn huis, maar hier werd Gertrude niet echt gelukkig. Aangezien ik weigerde om deze sociale huurwoning op te geven, kocht ze de woning hiernaast, die toevallig te koop stond. Slim als we waren lieten we een deur tussen de twee slaapkamers van de verschillende woningen aanbrengen.

Ze verliet me voor een jonge Afrikaan, en geen haar op haar hoofd die eraan dacht om haar huis van de hand te doen. De huisprijzen zonken als een baksteen en zelfs als dat niet zo was geweest, had ze haar leven zeker niet overhoop gegooid omdat ik me stoorde aan hun kreten van genot, die door muur en deur gingen. Het waren vooral haar zeer luid uitgesproken complimenten aan het adres van het geslachtsorgaan van de Afrikaan die zeer deden aan mijn hart. Te meer omdat zij ooit in dezelfde bewoordingen mij op een voetstuk had gezet. Een van de keren dat ik weer eens ongewenst werd geïnformeerd over de grootte van het ding van de Senegalees stapte ik uit bed en ging in de woonkamer slapen; protest van de zwijgende minderheid.

Wat de optie van zelf verhuizen betreft: met mijn schaarse radiorepo's en de krantenstukken die ik her en der probeerde te slijten kon ik het haast niet rooien, dus moest ik mezelf zeker niet op kosten jagen met een verhuizing die enkel gevoed zou zijn door gevoelens van jaloezie. En nu ik erover nadenk, had ik

soms daarom een serie over jaloezie willen opnemen? Om naar lotgenoten te kunnen luisteren?

Nu ik de blijdschap om het vaderschap tot in mijn botten had beleefd werd het tijd om eens goed te wikken en wegen. Wat was er aan de hand? Was Gertrude soms verlaten door de grote Senegalees en probeerde ze mij het vaderschap in de schoenen te schuiven? Gertrude zou iets dergelijks niet doen, want ze wist dat ze zulk manipulatief gedrag niet nodig had om mij terug te krijgen. Een simpel berichtje als 'Kom terug' volstond om mij naar die gezamenlijke deur te doen rennen. Zij en ik wisten allebei dat ik bereid zou zijn om haar en ook mijn toekomstige, eventuele zwarte kind in mijn liefdevolle armen te sluiten.

Maar er was nog een ander probleem. Mijn lief was namelijk 17 jaar ouder dan ik en als je die 17 jaren bij mijn 44 lentes optelde, kwam je uit op 61. Ja, de nieuwe mens gaat langer en langer mee en ik lees berichten in de krant over vrouwelijke vijftigers die vrolijk aan voortplanting doen, maar in deze kwestie waren er meer vraagtekens die niet te negeren vielen. Was er überhaupt sprake van een zwangere Gertrude en hoe kon dat kind dan van mij zijn?

Ik besloot mijn ziel niet langer te kwellen met die twee moeilijke vragen. Niet voor niets zeggen de mensen in mijn moederland dat ieder kind met zijn eigen proviand ter wereld komt. Dat kind van mij kwam niet alleen met zijn eigen brood op aarde maar ook met dat van mij. Ik was zo snel gewend aan het idee dat ik alvast over een naam begon na te denken. Lief kind toch, hij of zij was onderweg om de vader van de ondergang te redden.

Mijn leven met een oudere vrouw was niet makkelijk geweest. Gertrudes huid verloor de strijd tegen de tijd. Iedere ochtend

stond ik op, zag haar diepe rimpels, keek naar haar verlepte streepjeslippen en dacht: alweer jij! Gertrude is soms een prima mens, maar altijd als ze zich had opgetut ging ze tegenover me staan wachten op een complimentje. Zonder een woord te zeggen eiste ze van mij dat ik loog, dus deed ik dat. Hoe meer ik loog hoe groter de kans was dat ze bij me zou blijven, dacht ik en overlaadde haar zo genereus met loftuitingen dat ze met het zelfvertrouwen van een Victoria's Secret-model haar hoge hakken liet tikken op de gang.

Het leven heeft me geleerd dat er twee belangrijke dingen ontbreken op deze wereld: God en rechtvaardigheid. Als er rechtvaardigheid was geweest, dan had Gertrude mij niet ingeruild voor een analfabete Afrikaanse dertiger. Als God zou hebben bestaan, dan zou Hij deze ongerechtigheid hebben rechtgezet. Waaraan had ik dit verdiend? Ik had haar in bed altijd alles gegeven; daarvoor had ik zelfs de moeite genomen om een formule te ontwikkelen: ik keek naar oude foto's van haar. Gertrude was lang geleden namelijk een mooie dame, die haar schoonheid ter beschikking had gesteld aan veel mannen. Zij wist dondersgoed dat ik haar als we albums hadden gekeken als een hengst bereed. Om de drie, vier dagen vroeg ze me poeslief: 'Zullen we foto's kijken, schat?' En dan keek ik naar die foto's. De jonge Gertrude met Rob in Barcelona. De nog jongere Gertrude in de duinen met Joep. De nog steeds mooie Gertrude als hippie met de Amerikaanse Howard in India, Gertrude als de aantrekkelijke dertiger in de Rotterdamse haven met bodybuilder Sjaak... Dankzij die foto's en de kracht van mijn geheugen en fantasie kan ik terugkijken op een prima seksleven. De ene keer was ik Rob, de andere keer Sjaak en in mijn beste tijden Sjaak, Rob, Joep en Howard tegelijk.

Zoals ik al zei: er is geen God en ook geen rechtvaardigheid. Al-

leen de biologie is alomtegenwoordig. Hoe had de biologie ervoor gezorgd dat ik een kind van haar kreeg? Voor zover ik wist was ik geen slaapwandelaar en stel dat ik wel slaapwandelde of gegrepen door een ingewikkeld samenspel van emoties als verslagenheid, jaloezie, boosheid en idiotie had gedaan alsof ik slaapwandelde, dan zat het slot op de deur nog altijd aan Gertrudes kant en ze was echt geen vrouw die het initiatief aan mij zou overlaten.

Op onverklaarbare wijze had ik dus een kind weten te wekken bij een zestiger. Ik kon er vergif op innemen dat de op comfort gestelde Gertrude op haar leeftijd niet in haar eentje de zorg voor het kind zou willen dragen. Die zou grotendeels op de schouders van de vader komen te rusten.

De moeder van mijn kind zou er dan mijns inziens voor moeten zorgen dat ik mijn column in het maandblad *Sport en Recreatie* terugkreeg. Gertrude is de hoofdredactrice van dat prachtblad en dankzij haar was de natte droom van iedere journalist (een column in een onbetekenend blaadje waar men de tarieven voor freelancers niet kent en de columnist drie keer zoveel betaalt als elders) voor mij werkelijkheid geworden. Jarenlang had ik onder het pseudoniem Johan Bouma vele niet-originele teksten geproduceerd en mij geen zorgen hoeven te maken over mijn huur. Wat een fantastisch vooruitzicht dat ik die column misschien wel terugkreeg!

Ik wist dat ik Gertrude hoorde te bellen. Mijn hand ging enkele keren naar de telefoon, ik pakte het ding, maar durfde de toetsen niet in te drukken. Nu er hoop aan de horizon gloorde, kon mijn hart een eventuele teleurstelling niet aan. Dus besloot ik toch maar te gaan slapen. En om niet door het onheilspellende geluid van mijn telefoon gewekt te worden, zette ik het toestel uit.

Tegen vijf uur werd ik wakker. Net op tijd om bij de Albert

Heijn naar mooie vrouwen te kijken. Onderzoek had mij geleerd dat de prachtigste vrouwen van Utrecht in de Albert Heijn aan de kop van de Amsterdamsestraatweg te vinden waren. Tussen de schappen zag ik twee van die mooie vrouwen, en om in hun buurt te kunnen blijven bekeek ik zogenaamd het aanbod van kaas, boter en wasmiddelen. Nadat ze hadden afgerekend bij de meisjes met de hoofddoeken ging ik nog snel een pakje tomatensoep, brood en Fanta halen.

Ik was door niemand gebeld. Wel had ik een berichtje gekregen van iemand van de redactie van het radioprogramma *Dichtbij Nederland*, die mij liet weten dat mijn bijdragen aan het programma vanaf januari niet meer gewenst waren. De nieuwe eindredacteur was een twittergekke Marokkaan die bij het selecteren van verslaggevers maar één criterium hanteerde: fervente twitteraar of niet. Ik zat in het nauw, tegen de twitter-maffia had ik geen schijn van kans.

Mijn hart deed pijn van verdriet. Deze krankzinnige situatie kon niet langer voortduren. Ik belde Gertrude op.

‘Hallo.’

‘Hoi, Gertrude.’

‘Hoi.’

‘Ik bel je vanwege het bericht van vanmiddag.’

‘Welk bericht?’

‘Dat we een kind krijgen. Dat ik de vader ben.’

Eerst viel ze stil, toen zei ze dat ze naar de verzonden berichten ging kijken en even later klonk ze weer aan de andere kant van de lijn: ‘Het is vast een rotstreek van een of andere idioot op het werk. Ik zal beter op mijn telefoon passen voortaan.’

Ik wenste haar een goede dag en ging water opzetten voor de soep. Het ging niet goed met mij. Hoe was het zover gekomen?

Tjonge, ik was zelfs bereid geweest om het kind van een ander groot te brengen, niet uit liefdadigheid of iets dergelijks, maar puur om mijn eigen hachje te redden. Als ik in de prehistorie een wolf was geweest, dan had ik mezelf waarschijnlijk als eerste van de roedel in ruil voor voedsel in dienst gesteld van de mens, om uiteindelijk te domesticeren en tot hond te transformeren. Waarvoor leefde ik nog? Straks ging ik dood en had ik geen enkel product van een beetje adem op deze wereld achtergelaten.

Ik zette de televisie weer aan en keek naar een discussieprogramma waarin de deelnemers elkaar in de haren vlogen over de kwestie of je de rijken wel of niet extra moest belasten in deze jaren van crisis. Ik deed het ding uit, zette klassieke muziek op en besloot om op de bank te slapen. Beroofd van mijn baby en de haast heilige column kon ik de stemmen van Gertrude en haar jonge Senegalees echt niet verdragen.

Voordat ik in slaap viel, dacht ik nog aan de leeuwenbekjes op mijn balkon. Het was al herfst, maar de geel-paarse bloemen bloeiden dapper door. Morgenochtend zou ik er weer een foto van maken voor de serie 'My balcony and nature' op mijn Facebook-pagina. Of was het beter om vanaf morgen mijn leven te beteren en internet maar eens af te sluiten? Was het internet niet de oorzaak van alle ellende geweest?

De volgende dag werd ik wakker en zag dat de leeuwenbekjes ter ziele waren. Na een sober ontbijt met een eitje en een broodje kaas, ging ik naar buiten. De Sociale Dienst was nog niet open. Wat zou mijn vader van me denken als hij me tussen de bijstandtrekkers zou hebben gezien? Wat had mijn tweelingbroer Sjamil hiervan gezegd? Hij had waarschijnlijk in mijn gezicht gespuugd. Mogelijk had Sjamil ook Gertrude de wijk uitgejaagd en de Senegalese knaap het ziekenhuis in geslagen.

Tien minuten later gingen de deuren open en liep ik, de begenadigde vragensteller, naar binnen om een uitkering aan te vragen. Ik had de formaliteiten het liefst zo snel mogelijk achter de rug, want ik wilde aan de slag.

Ik gaf mezelf een jaar de tijd. In dat jaar zou ik me niet meer bezighouden met programmavoorstellen die toch zouden worden afgewezen. Dat ik niet meer achter geld aan hoefde te hollen, gaf me een overweldigend gevoel van vrijheid. Zo kon het dus ook – lang leve de vrijheid.

Ik luidde deze nieuwe fase in mijn leven in met de aanschaf van de nieuwste editie van Van Dale. Ik zou gaan schrijven op de meest ouderwetse manier: met de hand. Dat had ik al vijftientig jaar niet gedaan, maar mijn vingers zouden er wel weer aan wennen. Ik wist dat het tijd werd om woorden niet meer te zien als dingen die mij per stuk zeven, tien, vijftien cent opleverden. Ik had ze al die tijd verloochend en kon nu alleen maar hopen dat ze me niet in de steek zouden laten. Ik wilde dat Sjamil Kurbanov bij me was. Met hem aan mijn zijde zou ik niet verdwalen.

Ik toog met mijn woordenboek en een gloednieuwe pen en papier naar café De Zaak, waar Sjamil en ik altijd kwamen om te schaken. Ik bestelde koffie en dacht aan hem. Het was tijd dat ik hem vereeuwigde. Een boek over zijn leven zou een kleine, symbolische, pleister zijn op een grote, bloedende wond.

Ik dronk mijn koffie op en beende weer naar huis. Het was 10 november 2013. Ik haalde al mijn aantekeningen, agenda's en brieven tevoorschijn, legde ze naast me op tafel en schreef in koeienletters de titel van de roman op: *Simonehh en mijn tweelingbroer*.

Ik pakte de Nagra uit de kast en draaide aan een van de vele knoppen. Tegen alle verwachtingen in deden de reusachtige batterijen het na een kwart eeuw nog. Tussen de spullen die ik op de tafel had gezet, zocht ik naar de band waar het vluchtverhaal van Sjamil op stond. Ik staarde even naar mijn handschrift op het hoesje: 'Sjamil vertelt zijn eigen vluchtverhaal, 27 april 1989'. Ik haalde de band uit het hoesje, plaatste hem op het toestel en zette het ding aan. Eerst geruis, daarna de stem van Sjamil.

De woorden die de Nagra voor mij had bewaard, waren als dartele kalfjes die in de lente van stal worden gehaald. Ze vonden meteen de weg naar mijn hart en ik zocht afleiding in het maken van koffie. Ik kon niet als een kind gaan staan huilen nu. Het schrijverschap is immers geen beroep voor de weekhartigen. Onaangedaan moest ik de woorden van mijn tweelingbroer uitschrijven. Ik vocht tegen mijn gevoelens, nam een paar slokken koffie en begon te schrijven.